

ה' טבת תשפ"ג
29 דצמבר 2022

סיכום ראשוני של שנת 2022

כללי

בשנת 2022 הטמפרטורה היתה קרובה לממוצע (1991 עד 2020), ובהשוואה לעבר היא מדורגת במקום ה-19 בסדרת המדידות מאז 1950. זו היתה השנה הקרירה ביותר באופן יחסי מאז 2011. השנה כללה כמה אירועים ופרקי מזג אוויר חריגים כמו מערכת "אלפיס" בסוף ינואר שהביאה לשלג רב בהרים, חודש מרץ שהיה קר בצורה יוצאת דופן ומיד אחריו אפריל שהיה חם במידה חריגה, והרוחות המזרחיות החזקות במאי שהביאו להצפה ולנזקים בטבריה. עם זאת שנת 2022 היתה מתונה למדי, ללא אירועים מאוד קיצוניים.

טמפרטורות

שנת 2022 היתה קרובה לממוצע של תקופת הייחוס 1991 עד 2020 ויש לציין שב-15 השנים האחרונות רק שנת 2011 היתה קרירה יותר (איור *1). בסדרת המדידות של 73 השנים האחרונות, שנת 2022 מדורגת במקום ה-19, כלומר בשליש העליון. זאת כיוון שקיימת מגמה מובהקת של התחממות בשלושת העשורים האחרונים, כך שלמרות הקרירות היחסית של השנה לעומת התקופה האחרונה, היא עדיין חמה יותר מרוב השנים עד אמצע שנות ה-90 וגבוהה מהממוצע של תקופת הייחוס הקודמת (1961 עד 1990). ששה מחודשי השנה היו קרובים לממוצע, ארבעה היו חמים מהממוצע, מהם אפריל במידה ניכרת ויוצאת דופן, ושני חודשים היו קרים מהממוצע – ינואר ומרץ שהיה קר בצורה חריגה.

משקעים

חלקה הראשון של השנה היה גשום ובמיוחד בלטו בכך החודשים ינואר ומרץ. עונת הגשם 2021/22 הסתיימה כגשומה מהממוצע (1991 עד 2020) וזאת לאחר שהעונה הקודמת היתה קרובה לממוצע ושתי העונות שקדמו לה היו גשומות מאוד. רצף זה של ארבע שנים שרובן היו גשומות (ואחת קרובה לממוצע) הוא יוצא דופן. עונת הגשם 2022/23 החלה עם מיעוט גשמים, ולמרות גשמים משמעותיים בסוף דצמבר, קיים עדיין גרעון גשם בצפון הארץ ובמרכזה.

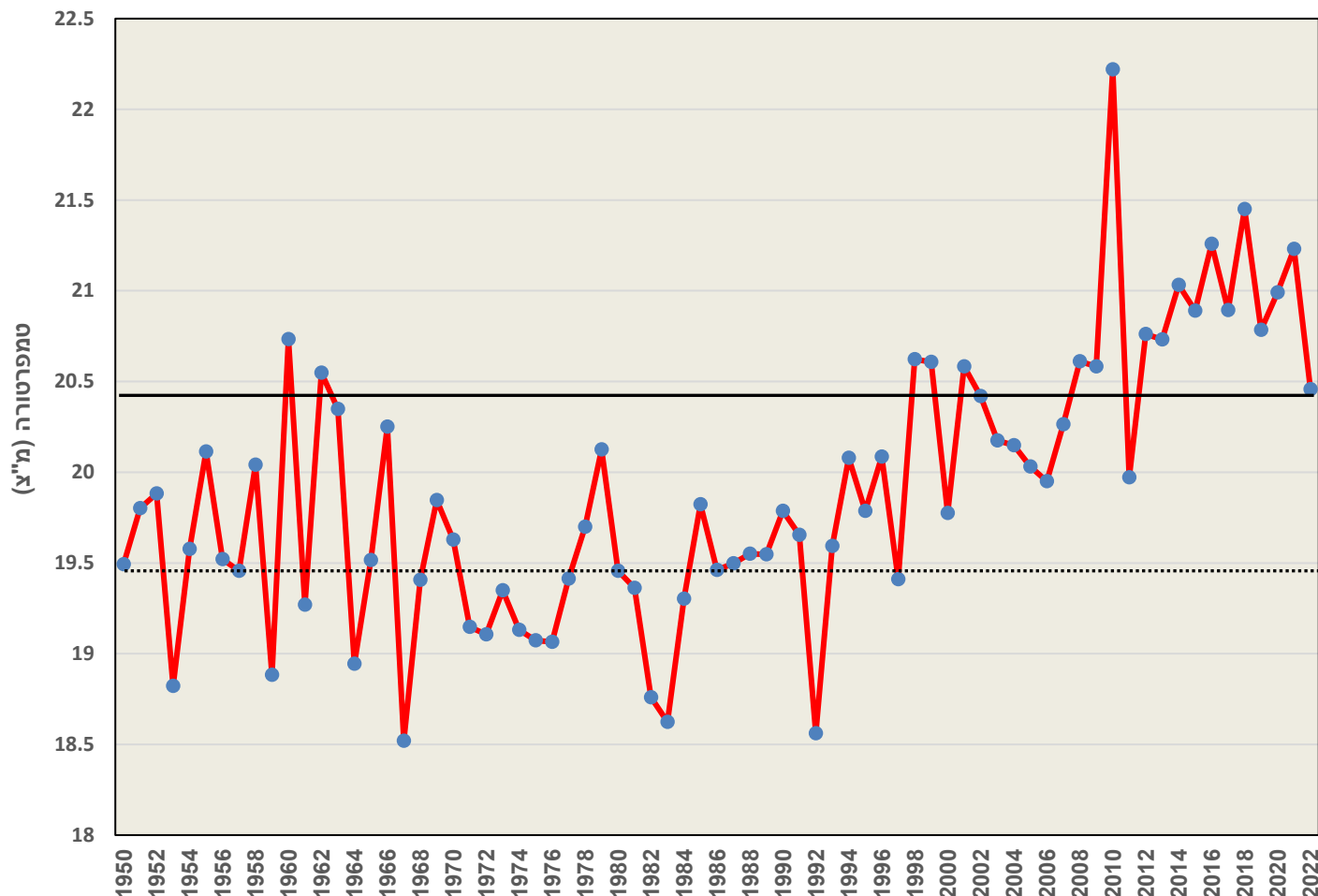
* כדי לייצג את שטח ישראל נבחרו חמש תחנות מאפיינות שיש להן נתונים משנת 1951. המגמה של הממוצעים בתחנות אלו דומה למגמת הממוצעים במדגם גדול ומגוון יותר של תחנות.

www.ims.gov.il

פקס 03-9604065

ת.ד. 25 בית דל, 50250

דוא"ל: ims@ims.gov.il

איור 1: הטמפרטורה הממוצעת בישראל 1950-2022

ממוצע 1991 עד 2020 —

ממוצע 1961 עד 1990

אירועים ופרקי מזג אוויר ראויים לציון בשנת 2022

- **מערכת "אלפיס" עם שלג רב בינואר** – מערכת משמעותית של משקעים פקדה את ישראל בסוף ינואר כשבחלקה הראשון, ב-26 עד 27 בחודש, ירד שלג רב בהרים - בירושלים הגיע עומק השלג ל-15 עד 25 ס"מ ובצפון הגולן ובחרמון ל-20 עד 40 ס"מ. כמויות המשקעים הגיעו ל-100 עד 150 מ"מ, בהמשך לרצף אירועי גשם מאמצע החודש ובכך הסתיים ינואר כחודש גשום מאוד וקר.
- **מרץ קר בצורה יוצאת דופן עם מספר ימי שלג** – מרץ היה קר מהממוצע במידה ניכרת ובהשוואה לסדרת המדידות מ-1950 הוא מדורג במקום השלישי. בין ה-10 ל-25 בחודש היה רצף חסר תקדים של ימים קרים במרץ בכל הארץ, והדוגמה הבולטת היא ירושלים עם רצף טמפרטורות מקסימום מתחת ל-13 מ"צ בתקופה זו, רצף שלא התרחש במרץ, אפילו בתחילתו מאז החלו המדידות בעיר ב-1867. במרץ היו 5 ימים בהם ירד שלג בהרי הצפון, מספר יוצא דופן של ימי שלג לחודש זה.
- **אפריל חם בצורה חריגה עם ריבוי ימי אובך** – בניגוד מוחלט למרץ, חודש אפריל היה חם מהממוצע בשיעור ניכר ובהשוואה לסדרת המדידות מ-1950 הוא מדורג במקום השלישי. באפריל היה מספר גדול של ימי שרב, אם כי השרבים לא היו ממושכים או חמים באופן חריג. החודש התאפיין בימי אובך רבים ובפרט השבוע האחרון של החודש בו שרר אובך ב-5 ימים שונים (מתוכם שלושה ימים רצופים).
- **חורף גשום** – חורף 2021/22 הסתיים כגשום כשבממוצע מרחבי ארצי ירדו כ-110% מהממוצע הרב שנתי. תפרוסת הגשם ביחס לממוצע לא היתה אחידה – במרכז הארץ ובחלקים מצפונה היה גשום מהממוצע בעוד שבדרום הארץ היה מיעוט גשמים. בחלקים גדולים מחודשי החורף הגיעו מערכות גשם מסודרות עם הפרשי זמן קטנים ביניהם.
- **מאי רוחות מזרחיות חזקות ונזקים בטבריה** – באמצע מאי שרר שרב כבד ובמהלכו נשבו רוחות מזרחיות חזקות בצפון הארץ. בגולן, בעמקי הצפון ובגליל נשבו רוחות בעוצמה של 40 עד 60 קמ"ש עם משבים של 70 עד 90 קמ"ש ובעמק החולה אף נמדדו רוחות של כ-80 קמ"ש עם משב עליון של קרוב ל-140 קמ"ש. הרוחות המזרחיות החזקות בשילוב עם המפלס הגבוה של הכנרת גרמו להצפה ולנזקים בטיילת של טבריה ולקריסת עצים בסמוך למורדות הגולן.

- **גל חום בסוף אוגוסט** – הקיץ היה בכללותו קרוב לממוצע ללא גלי חום יוצאי דופן וחלקו הראשון (מאמצע יוני עד אמצע יולי) היה אף קריר במעט מהממוצע. אוגוסט היה אמנם קרוב לממוצע ברובו, אולם בסוף החודש שרר גל חום במשך כמה ימים עם טמפרטורות של 38 עד 40 מ"צ בהרי המרכז, 42 עד 44 מ"צ בעמק החולה ובכנרת, ו-43 עד 46 מ"צ בעמק הירדן ובדרום הערבה. במישור החוף בלטו הלילות החמים עם רצף של שלושה לילות בהם טמפרטורות המינימום היו 27 עד 28 מ"צ.
- **מיעוט גשמים בחלקה הראשון של עונת 2022/3, אולם מספר אזורים גשומים** – באוקטובר ירד מעט גשם ונובמבר היה אמנם קרוב לממוצע בכללותו, אולם בחלקים גדולים מצפון הארץ ומרכזה כמויות הגשם היו קטנות. בחלק ניכר מדצמבר (עד ה-20 בחודש) לא היו אירועי גשם ראויים לציון ורק בחלקו האחרון של החודש התקבלו גשמים משמעותיים, כך שבצפון הארץ ובמרכזה קיים בדרך כלל גירעון בכמויות הגשם והן מגיעות לכ-50% עד 70% מהממוצע לתקופה המקבילה. לעומת זאת במישור החוף הדרומי ובאזור עוטף עזה, שקיבלו עדיפות בגשמי נובמבר וסוף דצמבר, כמויות הגשם המצטברות קרובות לממוצע או עולות עליו. בדרום הארץ (בעיקר בזכות גשמי סוף דצמבר) הכמויות עולות על הממוצע לתקופה המקבילה ואף מגיעות לפי 1.5 עד 2 ויותר. זאת לאחר שתי עונות יבשות מאוד במרבית שטחי הנגב.